Спочатку він скрізь за мною ходив. Навіть тоді, коли мені цього зовсім не хотілося. Прийдуть подружки, щоб разом у кіно вибратись, а Толя проситься:

— І я з вами! І я!

Стоїть переді мною, очицями синіми кліпає. Скажи йому "ні", то вмить заплаче.

Через вулицю — за руку, в парк — за руку: "Бо мене цигани вкрадуть!"

У м'яча граємо — він під ногами плутається. В піжмурки — він з якогось закапелка в дворі гукає тонким голосом:

— Уже йдіть шукати, я заховався!

Тільки все це раніш було. Поки до школи не ходив. А тепер брат мій Толька, широконосий Толька-бараболька ходить до школи. Портфель у руці, на голові кашкетик з темним козирком. Насупив брови і намагається басом мовити:

— Щоб ти не сміла мене в школу вести! Я сам!

— Ще чого, сам! Гляди, цигани вкрадуть?

— Циганів ти вигадала, Лінко-пінко! І тільки спробуй мене вести — побачиш, що буде!

Ну, що буде? Зареве — буде сліз, як у царівни Несмілий.

— Ходімо, Толю!

— Я сам! Не хочу з тобою!

Видерся, портфелем замахнувся і побіг. На інший бік вулиці перейшов і кулака мені показує: спробуй підійди!

Так ми і добрались до його школи: і разом, і не разом. Цілий тиждень так ходили, а потім він таки домігся свого. І вже без мене знаходив дорогу до школи. І коли через вулицю переходить, то ані ліворуч, ані праворуч не дивиться: біжить, аж вуха прищулює.

Зі школи повертається також бігом. Розхристаний, шапка в руці. Поскидає усе, де трапиться, і знов до дверей.

— Толю, руки мити, обідати!

— Я потім!

— Толю, вернись, ти куди?!

— Не чіпай мене! Ніколи: наших б'ють "беганики"! Ур-ра! В атаку!

"Бешники" — це хлопчаки з першого "Б". Дуже смішно. "Бешники"...

У неділю ми пішли в парк збирати листя для гербарію.

У парку — дитяча залізниця. Сідай і їдь — три станції вперед, три станції назад. Все зовсім як справжнє. І паровоз. І кондуктори. І дорога за вікном.

— Толю, хочеш — покатайся!

— Що я, маленький, чи що? Нехай голопупенки катаються!

Що ж, нехай. А він збиратиме листя для гербарію. Він це любить. Колись поклав у землю в дворі насіння з яблука, патичками обгородив і цілий тиждень поливав — усе чекав, що яблуня з червоними яблуками виросте.

Кленове листя — світло-жовте, прозоре, кожну жилку видно. Каштанове — коричневе, сухе, аж тріскуче. З дикого винограду — червоне. А дубове — ще зелене.

Коричневі каштани падають під ноги. Блискучі, відполіровані. З жолудів можна намисто зробити — треба тільки на нитку нанизати.

Толя ходить від дерева до дерева, читає на табличках дивовижні назви дерев. Уже не по складах, а відразу ціле слово. Хіба що іноді трохи спіткнеться.

— Ліно, ти глянь тільки — он тому дубу триста років. Три-ста! На скільки це він старший від мене?

— Спробуй порахуй! Триста відняти шість — скільки буде?

Толя рахує, ворушить губами, перебирає пальці. Пальців тут не стане, брате мій! Головою думай!

Ф'юїть! — над самим моїм вухом пролетів каштан. А потім другий влучив у плече. Боляче!

Я озираюсь — стоїть оддалік хлопчисько, сміється і ще примірюється.

— Чого чіпляєшся? — питаю я. Зовсім мені не хочеться, щоб він ще кидав каштани, бо нема мені від цього ну ніякого задоволення.

— Хочу і чіпляюсь! А хіба що?

— А те, що заробиш! — вискочив раптом брат мій Толя. Нашорошений, злий, як їжак, що одного разу жив у нас у хаті. Він завжди злився і настовбурчував голки, коли його намагались витягти з-під шафи.

— Ха-ха! — зневажливо засміявся хлопчисько.— Покажи, як зароблю!

— Толю, не смій! Толю, ти чуєш!

Де там, він нічого не чув! Він кинувся на хлопчака з кулаками, аж той сторопів. Звичайно, усе це закінчилось дуже погано: у брата була розквашена губа, і я витирала йому лице носовиком, але ще гірше розмастила кров.

Ми вмились потім холодною газованою водою, від неї пощипувало шкіру.

— Здорово я його, правда? — прошепелявив Толька.— Він тепер до тебе ніколи не причепиться. І взагалі, як тільки хтось до тебе полізе, ти так і кажи: "Не лізь, бо як скажу братові, то..." Зрозуміла?

Зрозуміла, брате мій Толю! Нехай тільки спробують, я обов'язково скажу: "Не зачіпайте, бо як покличу брата!"